

Judikatūras krājums

Lieta T-112/22

*Ideella föreningen Svenska Bankföreningen med firma Svenska Bankföreningen,
Näringsverksamhet*

un

Länsförsäkringar Bank AB

pret

Eiropas Komisiju

Vispārējās tiesas (ceturtā palāta paplašinātā sastāvā) 2024. gada 17. aprīļa spriedums

Valsts atbalsts – Zviedrijas nodokļu tiesību akti – Nodoklis par kredītiestāžu sistēmisko risku –
Lēmums necelt iebildumus – Selektīvs raksturs – Pasākuma mērķis – Atkāpe no
atsauces sistēmas

1. *Valsts atbalsts – Pārbaude, ko veic Komisija – Iepriekšējās izskatīšanas stadija un stadija,
kas balstīta uz sacīkstes principu – Komisijas pienākums nopietnu grūtību gadījumā sākt
procedūru, kas balstīta uz sacīkstes principu – Apstākļi, kas ļauj apstiprināt šādu grūtību
esamību – Pārbaude tiesā – Pierādīšanas pienākums*

(LESD 107. un 108. pants; Padomes Regulas 2015/1589 4. panta 3. un 4. punkts)

(skat. 21.–26. punktu)

2. *Valsts atbalsts – Jēdziens – Pasākuma selektīvais raksturs – Pasākums, ar ko piešķir
nodokļu priekšrocību – Atsauces sistēma, lai noteiktu priekšrocības esamību –
Materiāltiesiskā norobežošana – Pasākums, kas veido pats savu atsauces sistēmu –
Nosacījumi – Skaidri norobežots nodokļu režīms, kam ir konkrēti mērķi*

(LESD 107. panta 1. punkts)

(skat. 30.–32., 46. un 47. punktu)

3. *Valsts atbalsts – Jēdziens – Pasākuma selektīvais raksturs – Pasākums, ar ko piešķir
nodokļu priekšrocību – Nodoklis par kredītiestāžu sistēmisko risku – Nodoklis, kura mērķis
ir nodrošināt budžeta rezervi nākotnes finanšu krīžu pārvaldībai – Aprēķina bāze, kas
balstīta uz kredītiestāžu parādiem – Nodokļa aprēķina bāze, kas noteikta atbilstīgi šī
nodokļa mērķim – Komisijas iespēja secināt, ka nodoklis nav selektīvs, nesākot formālu
izmeklēšanas procedūru*

(LESD 107. panta 1. punkts)

(skat. 56.–61. punktu)

4. *Valsts atbalsts – Jēdziens – Pasākuma selektīvais raksturs – Pasākums, ar ko piešķir nodokļu priekšrocību – Nodoklis par kredītiestāžu sistēmisko risku – Nodoklis, kura mērķis ir nodrošināt budžeta rezervi nākotnes finanšu krīžu pārvaldībai – Iestādes, kam ir piemērojams nodoklis – Kredītiestādes, kas uzkrājušas tādu parādu apjomu, kurš pārsniedz likumā noteikto robežvērtību – Nodokļa maksātāju identifikācija un nodokļa piemērošanas robežvērtības noteikšana, kas ir pašu dalībvalsts kompetencē – Nodokļa maksātāju identifikācija un nodokļa piemērošanas robežvērtības noteikšana, kas veiktas atbilstīgi nodokļa mērķim – Komisijas iespēja secināt, ka nodoklis nav selektīvs, nesākot formālu izmeklēšanas procedūru*

(LESD 107. panta 1. punkts)

(skat. 71.–82. un 88.–99. punktu)

5. *Valsts atbalsts – Jēdziens – Pasākuma selektīvais raksturs – Pasākums, ar ko piešķir nodokļu priekšrocību – Nodoklis par kredītiestāžu sistēmisko risku – Nodoklis, kura mērķis ir nodrošināt budžeta rezervi nākotnes finanšu krīžu pārvaldībai – Iestādes, kam ir piemērojams nodoklis – Kredītiestādes, kas uzkrājušas tādu parādu apjomu, kurš pārsniedz likumā noteikto robežvērtību – Filiāļu parādu ņemšana vērā minētās robežvērtības pārbaudei – Pielaujamība – Komisijas iespēja secināt, ka nodoklis nav selektīvs, nesākot formālu izmeklēšanas procedūru*

(LESD 107. panta 1. punkts)

(skat. 103.–106. punktu)

6. *Valsts atbalsts – Jēdziens – Pasākuma selektīvais raksturs – Atkāpe no vispārējās nodokļu sistēmas – Atšķirība starp uzņēmumiem, kas atrodas faktiski un juridiski salīdzināmā situācijā – Vērtējuma kritēriji – Salīdzinājums, ņemot vērā mērķi, kāds izvirzīts kopējam nodokļu režīmam kopumā*

(LESD 107. panta 1. punkts)

(skat. 116.–124. un 127. punktu)

Rezumējums

Lemjot paplašinātā sastāvā, Vispārējā tiesa noraida atcelšanas prasību, kas celta pret Eiropas Komisijas lēmumu, ar kuru tā nolēmusi, ka Zviedrijas nodoklis par sistēmisko risku, kas jāmaksā kredītiestādēm, nav valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē¹. Tādējādi Vispārējā tiesa sīki pārbauda Komisijas secinājumu, saskaņā ar kuru šis nodoklis neatbilst šajā tiesību normā paredzētajam selektivitātes kritērijam.

¹ Eiropas Komisijas Lēmums COM(2021) 8637 final (2021. gada 24. novembris) par valsts atbalstu SA.56348 (2021/N) – Zviedrija: Zviedrijas nodoklis kredītiestādēm (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”).

2021. gadā Zviedrijas Karaliste paziņoja Komisijai likumprojektu par kredītiestāžu sistemātiskā riska nodokli (turpmāk tekstā – “nodoklis”), ko maksā visas Zviedrijas kredītiestādes, kuru parāds, sākot no 2022. taksācijas gada, pārsniedz 150 miljardu Zviedrijas kronu (SEK) robežvērtību. No 2023. taksācijas gada vai vēlāk šo robežvērtību reizina ar koeficientu. Turklāt paziņotajā likumprojektā ir paredzēts ar nodokli aplikt ārvalstu kredītiestādes, ja tām ir parādi, kuri saistīti ar Zviedrijas filiālē veiktām komercdarbībām un kuru apmērs pārsniedz iepriekš minētās robežvērtības. Kopumā deviņām kredītiestādēm ir parādi, kas pārsniedz paredzētās robežvērtības.

2022. taksācijas gadā nodokļa likme bija 0,05 % no nodokļa maksātāju kredītiestāžu parādu apmēra. 2023. taksācijas gadā šai likmei bija jābūt 0,06 %.

Nesākot formālu izmeklēšanas procedūru, Komisija uzskatīja, ka šis nodoklis nav valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, jo tas neatbilst selektivitātes kritērijam.

Uzskatīdama, ka, pieņemot šo lēmumu bez formālas izmeklēšanas procedūras sākšanas, Komisija ir pārkāpusi Zviedrijas baņķieru apvienības un kādas finanšu vienības, kas ir šīs apvienības biedre, procesuālās tiesības, tās vērsās Vispārējā tiesā ar atcelšanas prasību.

Vispārējās tiesas vērtējums

Tā kā Komisijai ir pienākums sākt LESD 108. panta 2. punktā paredzēto formālo izmeklēšanas procedūru, ja, ņemot vērā iepriekšējās izskatīšanas posmā iegūto informāciju, tai ir nopietnas grūtības novērtēt paziņoto pasākumu, ievērojot LESD 107. panta 1. punktu, prasītājas norāda, ka Komisijai bija jābūt šādām nopietnām grūtībām saistībā ar nodokļa selektīvo raksturu.

Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai, lai valsts nodokļu pasākumu kvalificētu kā selektīvu LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, Komisijai, pirmkārt, jāidentificē atsaucē sistēma, proti, attiecīgajā dalībvalstī piemērojamais “parastais” nodokļu režīms, un, otrkārt, jāpierāda, ka attiecīgais nodokļu pasākums ir atkāpe no šīs atsaucē sistēmas, jo ar to ievieš diferenciāciju starp subjektiem, kuri, ņemot vērā šīs sistēmas mērķi, ir salīdzināmā faktiskā un juridiskā situācijā. Treškārt, Komisijai jāpārbauda, vai ieviestā diferenciācija ir attaisnota, jo tā izriet no sistēmas, kurā tā ietilpst, rakstura vai uzbūves.

Runājot par abiem iepriekš izklāstītajiem pirmajiem posmiem, no apstrīdētā lēmuma izriet, ka Komisija atsaucē sistēmu ir definējusi kā tādu, kas attiecas tikai uz nodokli, un tas netiek apstrīdēts.

Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija secināja, pirmkārt, ka atsaucē sistēma nebija izstrādāta acīmredzami diskriminējoši un, otrkārt, ka nodokļa nepiemērošana dažu veidu uzņēmumiem, kā arī uzņēmumiem, kuru kopējie parādi ir mazāki nekā likumprojektā noteiktā robežvērtība, nav atkāpe no atsaucē sistēmas.

Prasības pamatošanai prasītājas apstrīd šo Komisijas secinājumu.

Runājot, pirmām kārtām, par Komisijas konstatējumu, ka atsaucē sistēma un tāpēc nodoklis nav izstrādāti acīmredzami diskriminējoši, Vispārējā tiesa noraida dažādus prasītāju argumentus, saskaņā ar kuriem Komisijai esot bijis jāastopas ar nopietnām grūtībām šajā ziņā, jo nodokļa parametri nebija acīmredzami saderīgi ar tā mērķi.

Šajā ziņā Vispārējā tiesa vispirms precizē, ka no Zviedrijas likumprojekta izriet, ka nodokļa mērķis ir stiprināt valsts finanses, lai nodrošinātu rezervi nākotnes finanšu krīžu pārvaldībai, liekot maksāt nodokli lielām kredītiestādēm, kuru saistību neizpilde vai nopietni traucējumi to darbībā – individuāli un ņemot vērā to lielumu un nozīmīgumu finanšu sistēmas darbībā – rada sistēmisku risku un ļoti negatīvi ietekmē finanšu sistēmu un ekonomiku kopumā, tādējādi radot lielas netiešās izmaksas sabiedrībai.

Ņemot vērā šo precizējumu, Vispārējā tiesa noraida, pirmkārt, argumentus, saskaņā ar kuriem Zviedrijas likumdevēja izvēle nodokļa bāzi balstīt uz kredītiestāžu parādiem bija pretrunā šī nodokļa mērķim. Šajā jautājumā Vispārējā tiesa uzsver, ka nodokļa mērķis ir stiprināt valsts finanses, lai nodrošinātu rezervi nākotnes finanšu krīžu pārvaldībai, ņemot vērā, ka, jo lielāki ir kredītiestādes parādi, jo lielāks ir finanšu sistēmai radītais risks. No tā izriet, ka nodokļa bāzes definēšana atkarībā no nodokļa maksātāju iestāžu parādu apmēra, lai nošķirtu kredītiestādes atkarībā no tā, vai to ietekme uz finanšu sistēmu ir lielāka vai mazāka, ir saderīgs ar izvirzīto mērķi.

Otrkārt, Vispārējā tiesa noraida prasītāju argumentus, ar ko ir apstrīdēta iestāžu, kurām jāmaksā nodoklis, noteikšana.

Tā kā prasītājas šajā ziņā ir atsaukušās uz neatbilstību starp iestāžu, kam jāmaksā nodoklis, identificēšanu un režīmiem, kuri ieviesti attiecīgi ar Direktīvu 2014/59² un Regulu Nr. 575/2013³, Vispārējā tiesa norāda, ka šo režīmu mērķi atšķiras no paziņotā nodokļa mērķa.

Vispārējās tiesas ieskatā nav pārliecinoša arī tāda kritika par nodokļa maksātāju iestāžu atlasi, kura attiecas uz konkurences apstākļiem Zviedrijas finanšu nozarē un to, ka daudzas finanšu iestādes, kam nav jāmaksā nodoklis un kas konkurē ar kredītiestādēm, kurām ir jāmaksā nodoklis, arī rada netiešās izmaksas sabiedrībai.

Šajā ziņā Vispārējā tiesa atgādina, ka Zviedrijas Karalistei bija tiesības, īstenojot savu kompetenci tiešo nodokļu jomā un ievērojot savu autonomiju nodokļu jomā un Savienības tiesības, noteikt nodokļa iekasējamības gadījumu un šī nodokļa bāzi. Prasītājas nav apšaubījušas tikai lielo kredītiestāžu vien spēju individuāli ar saistību neizpildi radīt sistēmisku risku, ļoti negatīvi ietekmēt finanšu sistēmu un ekonomiku kopumā un radīt lielas netiešās izmaksas sabiedrībai. Turklāt tās nav arī pierādījušas, ka pat visu iestāžu, kam nav jāmaksā nodoklis, saistību neizpildei būtu tādas pašas sekas.

Treškārt, Vispārējā tiesa uzskata, ka prasītājas nav arī izvirzījušas argumentus, kas kredītiestāžu aplikšanai ar nodokli noteikto robežvērtību ļautu uzskatīt par acīmredzami neatbilstošu nodokļa mērķiem.

Tā kā nodokļa uzlikšanas robežvērtības līmeņa un nodokļa bāzes aprēķināšanas kārtības noteikšanai arī ir piemērojama valsts likumdevēja rīcības brīvība, Zviedrijas Karalistei nevar liegt nedz ieviest nodokli, kam ir noteikta robežvērtība, nedz noteikt modulācijas rīku, kurš var būt pat to kredītiestāžu atbrīvojums no nodokļa, kas nav sasniegušas minēto robežvērtību, ar nosacījumu, ka šie elementi nav pretrunā nodokļa mērķim. Vispārējā tiesa uzskata, ka 150 miljardu SEK robežvērtība, kas nav acīmredzami diskriminējoša, atbilst nodokļa mērķim vēl jo vairāk tāpēc, ka

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/59/ES (2014. gada 15. maijs), ar ko izveido kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību atvēršanas un neregulējuma režīmu un groza Padomes Direktīvu 82/891/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/ES, 2012/30/ES un 2013/36/ES, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1093/2010 un (ES) Nr. 648/2012 (OV 2014, L 173, 190. lpp.).

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV 2013, L 176, 1. lpp.).

šīs robežvērtības piemērošana nodrošina, ka nodokļa maksātāji ir 90 % no visu kredītiestāžu kopējā kopsavilkuma budžeta Zviedrijā. Turklāt no lietas materiāliem izriet, ka nebija nevienas kredītiestādes, kurai nav jāmaksā nodoklis un kuras parādu līmenis bija tuvu 150 miljardu SEK robežvērtībai.

Ceturtkārt, Vispārējā tiesa noraida prasītāju argumentus, ar kuriem tiek apstrīdēts konsolidācijas mehānisms, kas paredzēts attiecībā uz situācijām grupas iekšienē un saskaņā ar ko, lai aprēķinātu kredītiestāžu aplikšanas ar nodokli robežvērtību, ņem vērā filiāļu parādus. Tā kā Zviedrijas kredītiestādes filiāles ir piesaistītas tai un tādējādi to saistību neizpilde radītu sekas arī Zviedrijā, nevar uzskatīt, ka Komisijai bija jābūt šaubām par šo mehānismu.

Otrām kārtām, runājot par Komisijas konstatējumu, ka nodokļa nepiemērošana dažu veidu uzņēmumiem, kā arī kredītiestādēm, kuru kopējie parādi ir mazāki nekā 150 miljardu SEK robežvērtība, nav atkāpe no atsaucēs sistēmas, Vispārējā tiesa atgādina, ka nodoklis nav selektīvs, ja atšķirības nodokļu piemērošanā un priekšrocības, kas var no tās rasties, izriet no vienkāršas "normālās" sistēmas piemērošanas bez atkāpēm, ja salīdzināmas situācijas tiek vērtētas salīdzināmi un ja šie pielāgošanas noteikumi nav tādi, kuros nav ievērots attiecīgā nodokļa mērķis.

Runājot par nodokļa nepiemērošanu kredītiestādēm, kuru parādi nepārsniedz 150 miljardu SEK robežvērtību, Vispārējā tiesa norāda, ka prasītājas nav pierādījušas, ka pastāv saskanīgu norāžu kopums, kas var pierādīt, ka kredītiestādes, kuru parādi pārsniedz šo robežvērtību, ņemot vērā nodokļa mērķi, ir tādā faktiskā un juridiskā situācijā, kas ir līdzīga tai, kādā ir kredītiestādes, kuru parādi nepārsniedz šo robežvērtību. Runājot par nodokļa nepiemērošanu citām finanšu iestādēm, piemēram, hipotekārajiem fondiem, Vispārējā tiesa turklāt uzsver, ka vienkāršas konkurences attiecības pašas par sevi nevar likt secināt, ka šīs iestādes, ņemot vērā nodokļa mērķi, ir tādā faktiskā un juridiskā situācijā, kas ir līdzīga tai, kādā ir kredītiestādes, kurām jāmaksā šis nodoklis.

Tādējādi prasītāju argumenti par atkāpēm no atsaucēs sistēmas neļauj pierādīt, ka Komisijai bija jābūt nopietnām grūtībām veikt novērtējumu šajā ziņā.

Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos vērtējumus, Vispārējā tiesa secina, ka prasītājas nav pierādījušas, ka Komisijai bija jābūt šaubām par nodokļa kvalifikāciju LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, kam bija jāliek tai sākt formālu izmeklēšanas procedūru. Tāpēc tā prasību noraida kopumā.